

ÜCRETSİZDİR!

2022

TÜİK DERGİSİ

✓ NÜFUS ✓ TARIM ✓ HAYVANCILIK ✓ TİCARET
✓ TURİZM ✓ ENERJİ ✓ BALIKÇILIK ✓ AFETLER
✓ ORMAN ✓ ULAŞIM ✓ ÖZEL NOT ✓ SORULAR

Coğrafyacı-Yazar
Kemal ARSLAN

Değerli arkadaşlar!

Genel Kültür Coğrafyada işinizi kolaylaştırmak için 7 adet dergi tasarladım ve paylaştım. Son olarak bu TÜİK dergisi ile işi noktalıyorum. Gerek dergiler gerekse diğer çalışmalarımda bize destek olan çok sayıda zümre arkadaşlarımız bulunmaktadır. Bu arkadaşlar güzel bir teşekkürü fazlasıyla hak ediyor. Çalışmalarımızda bizden desteklerini esirgemeyen zümrelerim;

- **CBA Ahmet Çelen,**
- **Salih Asef İpin,**
- **Bayram Meral,**
- **Serkan Keskin,**
- **Emrah Kılınç,**
- **Gürkan Alkan,**
- **Dr. Mehmet Bozkoyun,**
- **Mustafa Güden,**
- **Koray Kor,**
- **Rıza Akın Kayar,**
- **Hakan Bileyen,**
- **İsa Kösen,**
- **Alican Demir,**
- **Önder Cengiz,**
- **Koray Karameşe,**
- **Utku Gülkıran,**
- **Ali Arıca,**
- **Olcay Toğrul,**
- **Deniz Demirci,**
- **Akın Güneş,**
- **Hüseyin Ulutaş,**
- **Özcan Zengin,**
- **İlyas Kızılca,**
- **Ebru Üçer,**
- **Nihan Ataman Elçi'ye teşekkür ederim.**

Bu çalışmaların sizlere faydalı olması dileğiyle iyi çalışmalar ☺

Kemal Arslan @cografyacikemalarslan

Coğrafyacı -Yazar
Kemal Arslan-Nisan 2022

2021 yılı Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (ADNKS)

- Türkiye'de nüfusu ➡ 84.680.273 kişi
- Erkek nüfusu ➡ %50,1
- Kadın nüfusu ➡ %49,9
- Yıllık nüfus artış hızı ➡ ‰12,7
- Kentsel nüfus oranı ➡ %93,2
- Kırsal nüfus oranı ➡ %6,8

✓ Türkiye tarihindeki en düşük nüfus artış hızı 2020'de kaydedildi.

YAŞ GRUPLARI

- Çocuk(Genç) yaş grubu (0-14 yaş) ➡ %22,4
- Çalışma çağındaki(olgun) (15-64 yaş) ➡ %67,9
- Yaşlı (65 ve daha yukarı yaş) ➡ %9,7

✓ Genç nüfus oranı azalırken yaşlı ve çalışma çağındaki nüfus oranı artmaktadır.

NÜFUS MİKTARI

İller	Toplam	İller	Toplam
İstanbul	15 840 900	Tunceli	83 645
Ankara	5 747 325	Bayburt	85 042
İzmir	4 425 789	Ardahan	94 932
Bursa	3 147 818	Kilis	145 826
Antalya	2 619 832	Gümüşhane	150 119

✓ En fazla nüfusa sahip il: **İSTANBUL**

✓ En az nüfusa sahip il: **TUNCELİ!**

ORTANCA

➡ Türkiye'de **ortanca yaş**, 2021 yılında 33,1'e yükseldi. **Ortanca yaşı** en yüksek olan il **Sinop (41.8)**, en düşük olan il **Şanlıurfa (20,6)** oldu.

YOĞUNLUK

Türkiye'de kilometrekareye bir önceki yıla göre 1 kişi artarak **110** kişi düştü.

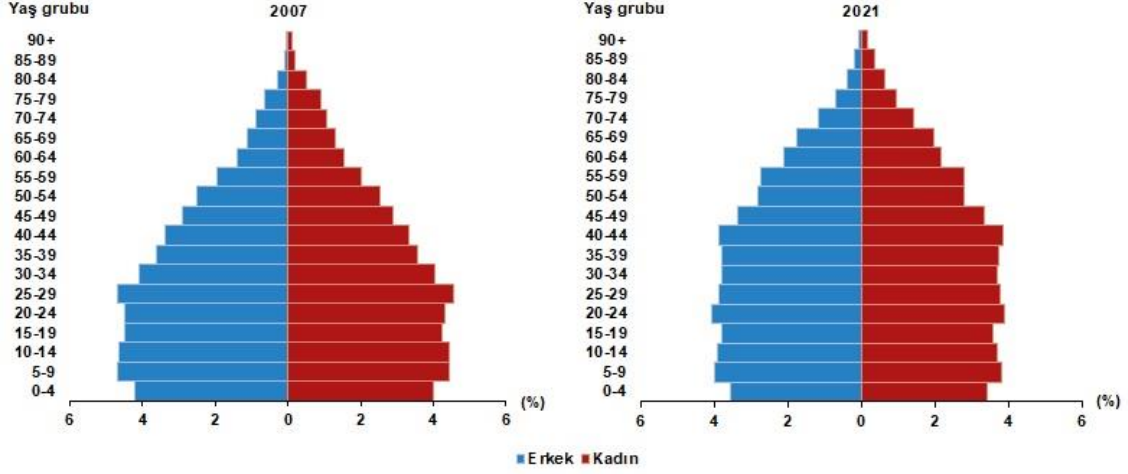
En fazla: İstanbul, kilometrekareye düşen 3 bin 49 kişi ile nüfus yoğunluğu en yüksek olan ilimiz oldu. İstanbul'dan sonra Kocaeli ve İzmir nüfus yoğunluğu en yüksek olan iller oldu.

En az: Nüfus yoğunluğu en az olan il kilometrekareye düşen 11 kişi ile **Tunceli** oldu. Tunceli'yi Ardahan ve Erzincan illeri izledi.

✓ Yüz ölçümü büyüklüğünde ilk sırada yer alan **Konya**'nın nüfus yoğunluğu 59, en küçük yüz ölçümüne sahip **Yalova**'nın nüfus yoğunluğu ise 344 olarak gerçekleşti.

➡ **Nüfus yoğunluğunun** en fazla olduğu il **İstanbul**, en az olan il ise **Tunceli**'dir.

TÜRKİYE NÜFUS PİRAMİDİ

Nüfus piramidindeki yapısal değişim devam etti

✓ Nüfus piramitleri, nüfusun yaş ve cinsiyet yapısında meydana gelen değişimi gösteren grafikler olarak tanımlanmaktadır. Türkiye'nin 2007 ve 2021 yılı nüfus piramitleri karşılaştırıldığında, **doğurganlık ve ölümlülük hızlarındaki azalmaya** bağlı olarak, **yaşlı nüfusun arttığı** ve **ortanca yaşın yükseldiği** görülmektedir.

DIŞ TİCARET DEĞERLERİ - Milyon Dolar

	YILLIK			
	2018	2019	2020	2021
İHRACAT	177,169	180,833	169,482	225,4
İTHALAT	231,152	210,345	219,397	271,3
DIŞ TİCARET HACMİ	408,321	391,178	388,879	496,7
DIŞ TİCARET AÇIĞI	-53,984	-29,512	-49,915	-45,9
İHRACAT / İTHALAT (%)	76.6	86.0	77.2	83.1

En çok ihracatı yapılan ürünler

1. Motorlu kara taşıtları, traktörler, bisikletler, motosikletler
2. Kazanlar, makineler, mekanik cihazlar, aletler, nükleer reaktörler
3. Demir çelik
4. Elektrikli makine ve ses cihazları
5. Kıymetli taşlar, metaller, inciler,
6. Örme giyim eşyası ve aksesuarı

En çok ithalatı yapılan ürünler

1. Mineral yağlar ve yakıtlar
2. Kazan ve makineler
3. Demir çelik
4. Elektrikli makine ve cihazlar
5. Plastik eşyalar
6. Motorlu kara taşıtları, traktörler

ÜLKELERE GÖRE İHRACAT

Ülke Sıralaması	Ülke Adı
1.	Almanya
2.	ABD
3.	İngiltere
4.	Irak
5.	İtalya

ÜLKELERE GÖRE İTHALAT

Ülke Sıralaması	Ülke Adı
1.	Çin
2.	Rusya Federasyonu
3.	Almanya
4.	ABD
5.	İtalya

✓ Yıllardır ihracatta **Almanya** ilk sıradaydı ve yine ilk sırada yer alır.

✓ 2021 yılında ithalatta ilk sırada **Çin** yer alır.

✓ En fazla ihracat ve ithalatın yapıldığı ülke grubu **OECD** ülkeleridir.

İhracattı en fazla yapılan ürün grupları sırasıyla;

- İmalat,
- Tarım, Ormancılık, Balıkçılık,
- Madencilik

✓ 2021 yılında ihracatta ve ithalatta **İstanbul** ilk sırada yer alır.

✓ ihracatın %48,32'sini, ithalatın %50,92'i **İstanbul** gerçekleştirdi.

DIŞ TİCARETTE EN ÇOK KULLANILAN ULAŞIM TÜRLERİ SIRALAMASI

Taşıma şekillerine göre ihracat (2021 yılı)		
Denizyolu	133 752 640	59,38%
Demiryolu	1 648 917	0,73%
Karayolu	68 762 340	30,53%
Havayolu	18 733 633	8,32%

Taşıma şekillerine göre ithalat (2021 yılı)		
Denizyolu	157 390 322	57,99%
Demiryolu	2 891 134	1,07%
Karayolu	48 893 236	18,01%
Havayolu	26 058 284	9,60%

✓ Türkiye'de dış ticarete en çok kullanılan ulaşım sistemi: **DENİZ YOLLARI**

✓ Türkiye'de dış ticarete en az kullanılan ulaşım sistemi: **DEMİR YOLLARI**

TÜRKİYE'DE TURİZM

➡ Türkiye'ye gelen yurt dışı ziyaretçi sayısı: **30 milyon 38 bin kişi**

➡ Elde edilen turizm geliri: **24 milyar 482 milyon dolar**

NOT: Türkiye'ye 2020'de gelen yurt dışı ziyaretçi sayısı salgından dolayı 2019'a göre **%69 düşüş** yaşandı. 2021 yılı verilerinde yükselme olsada hala 2019 verilerinden uzak bir tablo görünüyor. Salgının etkisi sürüyor.!

✓ En çok ziyaretçi gönderen ülke **Rusya** oldu. Rusya'yı **Almanya** ve Ukrayna takip etti.

✓ Türkiye'ye gelen ziyaretçilerin ülkeye giriş yaptıkları iller sıralamasında ise **İstanbul** ilk sırada yer aldı.

● Gelen yabancıların en çok kullandıkları ulaşım türü: **HAVA YOLU**

● Kongre turizminde ➡ **İstanbul** 1. sırada yer almaktadır.

AKTİF NÜFUSUN İŞ KOLLARINA DAĞILIMI (2021)

Ekon. Faaliyetler %

✓ Tarım	18,6
✓ Sanayi	21.1
✓ İnşaat	5.8
✓ Hizmetler	54.5

YORUM: **Hizmet** sektörü çalışanların yarısından fazlasını oluşturur. Hizmet sektöründen sonra **sanayi** gelmektedir.

Türkiye'de Tatlı Su Projeleri

✓ **Barış Suyu Projesi:** Anamur (Dragon Çayı)–Alaköprü Barajından Kıbrıs'a gönderilir.

✓ **Avşa Deniz Suyu:** Marmara'nın deniz suyu arıtılması ile elde edilir.

✓ **Melen Çayı Projesi:** Melen barajından içme suyu (İstanbul) teminini kapsar.

✓ **Kızılırmak Su Projesi:** Ankara suyunu karşılamak için yapıldı.

TÜRKİYEDE ELEKTRİK ÜRETİMİ VE TÜKETİMİ

Kömürü ayrı ayrı alırsak;

1. Doğalgaz %32,7
2. Hidroelektrik %16,8
3. İthal kömür %16,6
4. Yerli kömür (Taş kömürü + linyit ve asfaltit) %14,9
5. Rüzgar %9,4
6. Güneş %4,0
7. Biyokütle %2,3

Kemal Arslan
Kaynak: TEİİŞ

✓ 2021'de ülkemizde elektrik üretiminde yüzde 32,7 payla **Doğal gaz** ilk sırada yer alır.

✓ İlk sıralamada kömür tek alınmış ve 2. sırada yer alıyor.

✓ İkinci sıralamada kömürü ayrı ayrı (Linyit, ithal kömür) ayırdığımızda bu defa "hidroelektrik" 2. sıraya yükseliyor.

✓ Yenilenebilir enerji kaynakları içinde "Hidroelektrik" üretimi ilk sırada yer alır.

✓ Yerli enerji kaynakları içinde "Hidroelektrik" ilk sırada yer alır.

✓ Rüzgâr enerjisinde çıkış devam ediyor.

✓ Önceki yıllara göre doğalgaza bağımlılık artırmış ve hidroelektrik payı azalmıştır.

TÜKETİM

✓ Elektrik tüketiminde ise ilk sırada **"Sanayi"** yer alır...

Türkiye’de en fazla rezerve sahip ilk 6 maden

1. Dolomit → 15,8 milyar ton
2. Linyit → 13,3 milyar ton
3. Kaya tuzu → 5,7 milyar ton
4. Perlit → 5,6 milyar ton
5. Mermer → 5,1 milyar m³
6. Bor → 3,0 milyar ton

Türkiye’nin doğalgaz ithal ettiği ülkeler

Türkiye’nin petrol ithal ettiği ülkeler

- ✓ **Irak**
- ✓ **Rusya**
- ✓ **Azerbaycan**
- ✓ **Kazakistan**
- ✓ **İran**

TÜRKİYE OTOYOL HARİTASI

- HİZMETE AÇIK OTOYOLLAR
- YİD MODELİ İLE YAPIMI DEVAM EDEN OTOYOLLAR
- YİD MODELİ İLE HİZMETE AÇILAN OTOYOLLAR
YİD (YAP-İŞLET-DEVRET)

2021 liman verileri (Kaynak: Denizcilik Genel Müdürlüğü-2022)

Konteyner Elleçleme: Limanlarda deniz yoluyla yapılan her türlü konteyner yükleme ve boşaltma işlemlerini ifade eder.

- ✓ En fazla konteyner elleçlemede **Ambarlı Limanı** ilk sırada yer alır.

Yük Elleçleme: Limanlarda deniz yoluyla yapılan her türlü yükleme ve boşaltma işlemlerini ifade eder.

- ✓ En fazla yük elleçlemede **Kocaeli Limanı** ilk sırada yer alır.

KRUVAZİYER TURİZMİ

Kruvaziyer Gemi: Gezi, eğlence ve spor amacıyla önceden belirlenmiş program ve rotada seyreden, deniz turizmi ticaretinde kullanılmaya uygun konaklama, yeme, içme, eğlence, dinlenme, spor etkinlikleri üniteleri bulunan, denize elverişli olan deniz turizmi aracını ifade eder.

Kruvaziyer Limanı: Ülkemizde kruvaziyer gemilere hizmet veren, yerli ve yabancı ziyaretçilerin giriş ve çıkış işlemlerini yürüten limanları ifade eder.

Liman Başkanlıkları Bazında Kruvaziyer İstatistikleri, 2021

Liman Başkanlığı	Kruvaziyer Gemi Sayısı	Kruvaziyer Yolcu Sayısı
Alanya	1	116
Antalya	4	1.225
Bodrum	3	214
Bozcaada	1	57
Fethiye	2	208
İstanbul	9	3.914
Kuşadası	27	9.057
Marmaris	31	30.571
Toplam	78	45.362

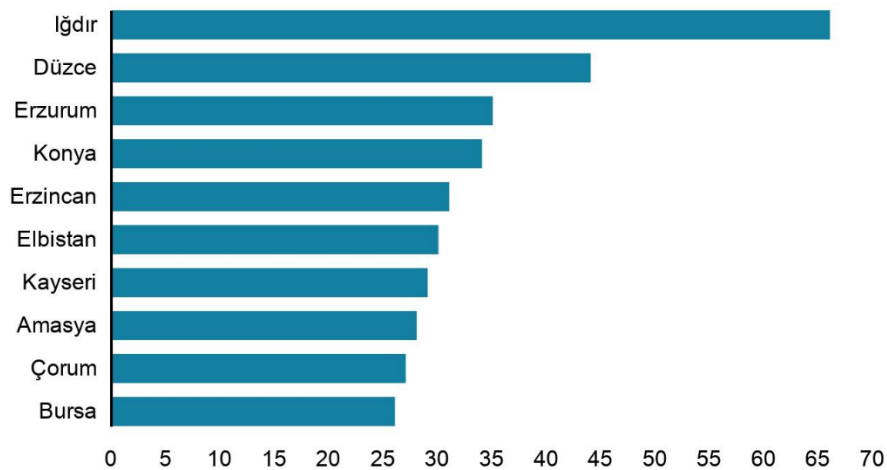
Tablonun bize lazım olan kısmını yorumlayalım;

✓ 2021 yılında en fazla kruvaziyer gemi uğrak sayısı 31 adet kruvaziyer gemi ile **Marmaris limanı** olmuştur. Daha önceleri ilk sırada yer alan **Marmaris limanını** ise 2. sırada yer alır. 3. sırada ise **Galataport İstanbul Terminali** takip etmiştir. ÖSYM daha önce kruvaziyerde ilk iki limanı sormuştu!

(Kaynak: Denizcilik Genel Müdürlüğü-2022)

Türkiye'nin havası en kirli 10 kenti

PM2.5 oranı, µg/m

Kaynak: IQAir, 2021

BBC

Türkiye’de kirlilik oranının en yüksek olduğu kent=İğdır

2021 verilerine göre ürünlerde ilk sırada yer alan iller

- Buğday, Arpa, Şeker pancarı, Mısır, Patates: **Konya**
- Soya fasulyesi, Yer fıstığı, Turuçgiller: **Adana**
- Antep fıstığı, Pamuk, Kırmızı mercimek: **Şanlıurfa**
- Avokado, Susam: **Antalya**
- Ayçiçeği, Kanola: **Tekirdağ**
- Aspir, Nohut: **Ankara**
- Haşhaş, Keten: **Afyon**
- Gül, Elma: **Isparta**
- Üzüm: **Manisa**
- Fasulye: **Niğde**
- Muz: **Mersin**
- Yeşil mercimek: **Yozgat**
- Çay: **Rize**
- Pirinç: **Edirne**
- Fındık: **Ordu**
- Tütün: **Adıyaman**
- İncir, Zeytin: **Aydın**
- Kayısı: **Malatya**
- Kivi: **Yalova**
- Anason: **Burdur**
- Kenevir: **Sakarya**
- Kiraz: **İzmir**

Bazı bitkilerin kısa özeti

Zeytin: Beslenme amacıyla kullanılan bitkisel yağların en önemlisidir. Ayrıca sabun sanayisinde kullanılır.

✓ 2021 Tüik verilerine göre "Aydın" ilk sırada yer alır.

Haşhaş: Zehirli süt içermektedir. Tohumlarından yemeklik yağ elde edilir. Bunun dışında boyacılık, sabun üretimi ve diğer sanayi kollarında kullanılır. Ayrıca morfin elde edilir.

✓ 2021 Tüik verilerine göre "Afyon" ilk sırada yer alır.

Susam: Ekonomik değeri olan yağlardan biridir. Tane olarak simit, pide, çörek, şekerleme üretiminde kullanılır. Tohumları tahin yapımında hammadde olarak kullanılır.

✓ 2021 Tüik verilerine göre "Antalya" ilk sırada yer alır.

Kolza: Rafine şekli "kanola yağı" olarak bilinir. Yemeklik, kaba yağlar, sabun, boya, motor yağı yapımında kullanılır.

✓ 2021 Tüik verilerine göre "Tekirdağ" ilk sırada yer alır.

Ayçiçeği: Sıvı yağ olarak ve margarin olarak kullanılır. Küspesinden hayvan yemi, tohumlarından çerez de elde edilir. Sap ve tablaları kâğıt yapımında ve yakacak olarak kullanılır.

✓ 2021 Tüik verilerine göre "Tekirdağ" ilk sırada yer alır.

Yer fıstığı: Tohumlarından pres yoluyla yağ elde edilir. Tereyağı ve margarin imalinde kullanılır.

✓ 2021 Tüik verilerine göre "Adana" ilk sırada yer alır.

Pamuk: Öncelikle pamuk lifleri üretimi için ikinci derecede tohumlarından yağ elde etmek üzere yetiştirilir. Pamuk yağı besin olarak saf halde az kullanılmaktadır. Genellikle diğer yağlarla karıştırılarak bitkisel yağların üretiminde kullanılır.

✓ 2021 Tüik verilerine göre "Şanlıurfa" ilk sırada yer alır.

Aspir: Tohumundan elde edilen yağ, sabun, boya, vernik ve cila olarak kullanılır.

✓ 2021 Tüik verilerine göre "Ankara" ilk sırada yer alır.

Soya: Tohumlarından %18 kadar yağ içerdiğinden yağ bitkisi olarak faydalanır. Margarin yapımında en çok kullanılan yağdır.

✓ 2021 Tüik verilerine göre "Adana" ilk sırada yer alır.

Mısır: Yağı, mısır tanelerinin yağının çıkarılması ile elde edilen sıvı bir yağ çeşididir. Ayıklanıp temizlenen mısır tohumlarının özel solüsyonlarla ve aletlerle ezilmesi sonucunda yağlarının çıkarılması sonucunda oluşur.

✓ 2021 Tüik verilerine göre "Konya" ilk sırada yer alır.

Buğday: Besin sanayisinin ham maddesidir. Türkiye'de en fazla yetiştirilen tarım ürünüdür. İklimdeki kararsızlıktan dolayı üretiminde dalgalanmalar fazladır.

✓ 2021 Tüik verilerine göre "Konya" ilk sırada yer alır.

Şekerpancarı: Üretimi kotadan dolayı devlet kontrolündedir, çabuk bozulduğundan dolayı fabrikalar hammaddeye yakın olmak zorundadır. Türkiye'nin iç kesimlerinde yaygın yetiştirilir.

✓ 2021 Tüik verilerine göre "Konya" ilk sırada yer alır.

Kırmızı mercimek: Yaz kuraklığı isteyen bir tarım ürünüdür.

✓ 2021 Tüik verilerine göre "Şanlıurfa" ilk sırada yer alır.

Nohut: Yaz kuraklığı isteyen bir tarım ürünüdür.

✓ 2021 Tüik verilerine göre "Ankara" ilk sırada yer alır.

Gül: Kozmetik sanayisinde hammadde olarak kullanılır. Göller yöresinde yaygın yetiştirilir.

✓ 2021 Tüik verilerine göre "Isparta" ilk sırada yer alır.

Üzüm: iklim seçiciliği azdır. Dolayısıyla Türkiye'nin birçok yöresinde yetiştirilir, önemli bir kısmı ihraç edilir.

✓ 2021 Tüik verilerine göre "Manisa" ilk sırada yer alır.

Muz: Tropik bir üründür, özel konumdan dolayı Türkiye'de yetiştirilir. İhtiyacı karşılayamadığı için bir kısmı ithal edilir.

✓ 2021 Tüik verilerine göre "Mersin" ilk sırada yer alır.

Çay: Anavatanı Muson Asyası'dır. Bol yağış, yıkanmış, tuzsuz, kireçsiz, asitli toprakları sever.

✓ 2021 Tüik verilerine göre "Rize" ilk sırada yer alır.

Pirinç: Devlet kontrolündedir. (Sağlık sorunlarından dolayı, sıtma hastalığı) Suyu sevdiğinden üretimi akarsu havzalarının takip eder.

✓ 2021 Tüik verilerine göre "Edirne" ilk sırada yer alır.

Fındık: Karadeniz ikliminde yetişir, kışlar ılık, yıl boyunca yüksek nemi sever. Önemli bir kısmı ihraç edilir.

✓ 2021 Tüik verilerine göre "Ordu" ilk sırada yer alır.

Tütün: Kaliteden dolayı üretimi devlet kontrolündedir. Sınırlı alanlarda yetişir.

✓ 2021 Tüik verilerine göre "Adıyaman" ilk sırada yer alır.

İncir: Kış ılıklığı ister, Büyük Menderes Ovası'nda yaygın yetiştirilir.

✓ 2021 Tüik verilerine göre "Aydın" ilk sırada yer alır.

Kayısı: Malatya havzasının monokültür bitkisidir. Önemli bir kısmı ihraç edilmektedir.

✓ 2021 Tüik verilerine göre "Malatya" ilk sırada yer alır.

Kivi: Tropikal bir üründür. Özel konumdan dolayı Türkiye'de yetiştirilir.

✓ 2021 Tüik verilerine göre "Yalova" ilk sırada yer alır.

Kenevir: Uyuşturucu yapımında kullanıldığı için üretimi Devlet kontrolündedir.

✓ 2021 Tüik verilerine göre "Sakarya" ilk sırada yer alır.

Hayvan türleri, özellikleri ve en çok yetiştirildiği iller

Koyun

- ✓ Bozkır alanlarına paralel yetiştirilir.
- ✓ Karasal iklim alanı geniş olduğundan dolayı çok geniş bir alanda yetiştirilir.
- ✓ Genellikle mera hayvancılığı şeklinde yapılır.

Tüik 2021 yılı verilerine göre;

1. Van
2. Konya
3. Şanlıurfa yer alır.

Kıl(kara) keçisi

- ✓ Makilik ve çalılıklarla beslenir.
- ✓ Eti, sütü ve peyniri değerlidir.
- ✓ Eğimli arazileri sever. (Toros Dağları)
- ✓ Ormanlara zarar verdiği gerekçesiyle "keçi ıslah projesi" adı altında sınırlamalar getirildi!! Bu da kırdan kente göçe sebep oldu. (Yörüklerin Adana'ya göç etmesi)

Tüik 2021 verilerine göre;

1. Mersin
2. Antalya
3. Şırnak yer alır.

Arıcılık

- ✓ Bitki örtüsü çeşitliliğine bağlı gelişim gösterir.
- ✓ Dağlık alanlarda gelişir.
- ✓ Zirai ilaçlardan dolayı tarım alanları sıkıntılıdır(tarlalar)
- ✓ yöreler arasında çiçek açma dönemleri farklı olması Türkiye'de GEZGİN ARICILIK tarzını doğurmuştur.

Tüik 2021 yılı verilerine göre:

1. Adana
2. Ordu
3. Muğla yer alır...

⚠ Adana daha önce 3. iken 1. sıraya yükseldi. (Adana sadece Çukurova'dan ibaret değildir, gerisindeki Toros Dağları'nı unutmuyoruz!)

İpek böcekçiliği 🐛

- ✓ Dut yaprağı ile beslenir.
- ✓ Suni ipek üretiminden dolayı son yıllarda gerilemiştir.
- ✓ Kozabirlik tarafından desteklenir.

2021 Tüik verilerine göre;

1. Diyarbakır
2. Batman
3. Antalya sırada yer alır.

⚠️ Bursa, Gemlik ve İstanbul'da suni ipek üretimi yapılmaktadır.

Kümes hayvancılığı

- ✓ Büyük kentlerin çevresinde gelişim gösterir. (Tüketici nüfusun fazla olması)
- ✓ "Pazar" koşulları öne çıkar!
- ✓ Yemle beslenme şeklindedir.
- ✓ iklim ve bitki örtüsü ile doğrudan bağlantıları YOK!!

Tüik 2021 verilerine göre ilk sırada yer alan iller:

1. Manisa
2. Balıkesir
3. Bolu

⚠️ Beyaz et olması, hem sağlık için uygun olması hem de fiyatının kırmızı ete göre uygun olması nedeniyle fazla tercih edilir.!

Manda

- ✓ Sayıları 185 bin civarındır(az)
- ✓ Tüik 2021 yılı verilerine göre "Samsun" ilk sırada yer alır. (Yıllardır böyle) onu Diyarbakır takip eder.
- ✓ Sulak alanları sever. Uzakdoğu Asya kökenli bir hayvandır.

⚠️ Derisinin kalın ve koyu renkli olması ve deri altı ter bezlerinin az olmasından dolayı sıcak aylarda sulak alanlarda serinlemek için kendilerini suya bataklığa atarlar! Yani terleme yok 😞 Örneğin çok sıcak havada terleyerek vucut uyum sağlıyor! Ama mandalarda bu yok!

BALIKÇILIK İÇ SU AVLANMA

Avlanan İçsu Ürünleri Miktarı (Ton)						
İnci Kefali(Van balığı)	Van	9600	Gümüş	Ankara	1300	
	Bitlis	134		Kırşehir	1160	
Gümüşü Havuz Balığı	Balıkesir	2682		Bursa	924	
	Bursa	806		Aksaray	550	
	Isparta	804		Kayseri	478	
	Ankara	716		Yozgat	413	
	Konya	628		Kahramanmaraş	321	
	Kırşehir	450		Osmaniye	273	
	Manisa	367		Çorum	75	
	Yozgat	350		Nevşehir	35	
	Edirne	232		Malatya	32	
	Elazığ	140		Isparta	30	
	Malatya	82		Eskişehir	18	
	Kütahya	78		Sivas	5	
	Afyonkarahisar	73		Tokat	5	
	Kahramanmaraş	41		Şanlıurfa	5	
	Burdur	39		Burdur	5	
	Eskişehir	35		Kurbağa	Adana	185
	Tekirdağ	25			Edirne	105
	Adana	25		Kerevit	Isparta	891
	Ardahan	12	Edirne		71	
	Samsun	10	Kütahya		63	
	Denizli	10	Kırşehir		56	
Salyangoz	Adana	813	Diğer		152	
	Amasya	440				
	Sakarya	185				
	Afyonkarahisar	8				

Tablonun bize lazım olan kısmını yorumlayalım;

- ✓ Avlanan iç su ürünleri miktarında **inci kefali** ilk sırada yer alır.
- ✓ Avlanan iç su ürünleri miktarında **Van** ili ve **Gölü** ilkindir.
- ✓ **Kerevitte Isparta'nın** ilk sırada yer alır. (**Eğirdir Gölü**)

AVLANAN DENİZ ÜRÜNLERİ

Avlanan Deniz Ürünleri Miktarı (Ton)		Tür sayısı
Akdeniz	13607,6	59
Marmara	21138,7	49
Ege	37909,3	58
Batı Karadeniz	87981,8	28
Doğu Karadeniz	131272,7	22

Tablonun bize lazım olan kısmını yorumlayalım;

- ✓ Deniz ürünleri miktarında **Karadeniz** ilk sırada yer alır.
- ✓ Deniz ürünleri tür sayısında **Akdeniz** ilk sırada yer alır.

Hamsi (Doğu Karadeniz)	89212,5
Hamsi (Batı Karadeniz)	58925,4
Hamsi (Marmara)	13115,8
Hamsi (Ege)	9974,3
Hamsi (Akdeniz)	25,2
Çaça (Doğu Karadeniz)	24138,1
Çaça (Batı Karadeniz)	2654,4
Çaça (Marmara)	11,3
Palamut-Torik (Doğu Karadeniz)	11873,6
Palamut-Torik (Batı Karadeniz)	9398,7
Palamut-Torik (Marmara)	673,5
Palamut-Torik (Ege)	426,2
Palamut-Torik (Akdeniz)	370,7
Sardalya (Akdeniz)	5006,4
Sardalya (Ege)	13284
Sardalya (Batı Karadeniz)	525,8

Tablonun bize lazım olan kısmını yorumlayalım;

- ✓ Deniz ürünlerinde **Hamsi** ilk sırada yer alır. Onu **Çaça** takip eder.
- ✓ Deniz Hamsi ve Çaça ürünlerinde **Karadeniz** ilk sırada yer alır.

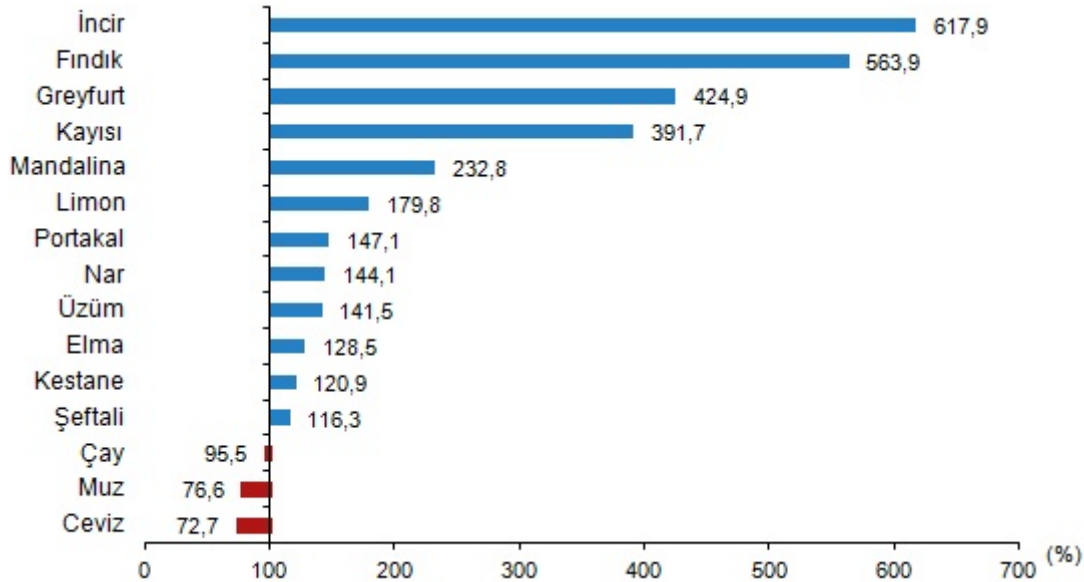
KÜLTÜR BALIKÇILIĞI (YETİŞTİRİCİLİK)

Su Ürünleri Yetiştiricilik Üretim Miktarı (Ton)	
Levrek (Deniz)	148907
Alabalık (Gökkuşluğu) (İçsu)	126101
Çipura (Deniz)	109749
Alabalık (Gökkuşluğu) (Deniz)	18182
Grenyüz (Sarıağız)	7428
Orkinos	4338
Midye (Deniz)	4037

Tablonun bize lazım olan kısmını yorumlayalım;

- ✓ Su ürünleri yetiştiriciliğinde (Kültür balıkçılığı) **Muğla** ilk sırada yer alır.
- ✓ Su ürünleri levrek ve çipura yetiştiriciliğinde **Muğla** ilk sırada yer alır.
- ✓ İç su alabalık yetiştiriciliğinde **Elâzığ** ilk sırada yer alır.
- ✓ Deniz alabalık yetiştiriciliğinde **Trabzon** ilk sırada yer alır.

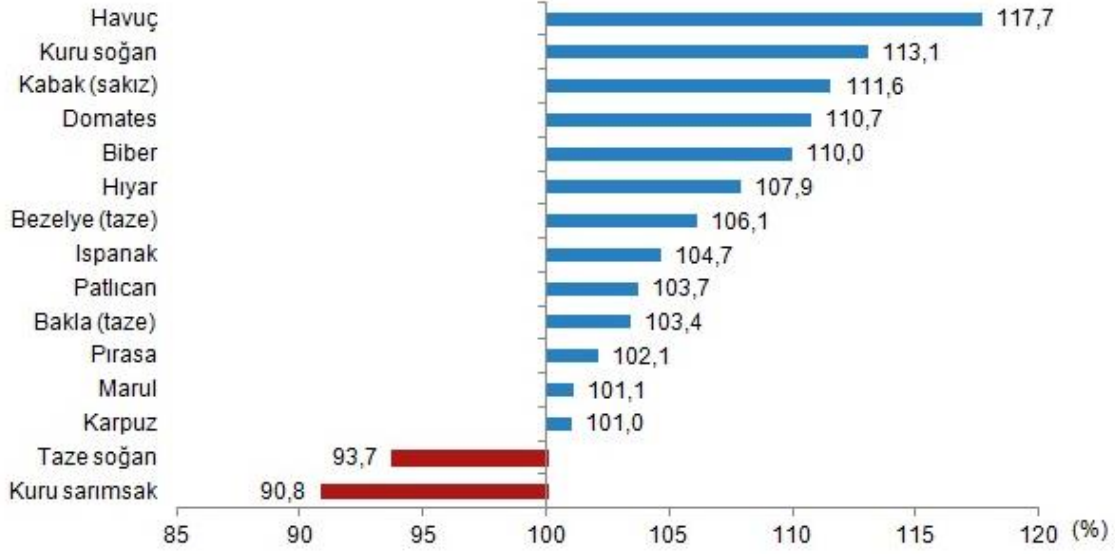
TARIM ÜRÜNLERİNDEKİ YETERLİLİK

Yeterliliği yüksek ürünler: İncir, fındık, greyfurt, kayısı

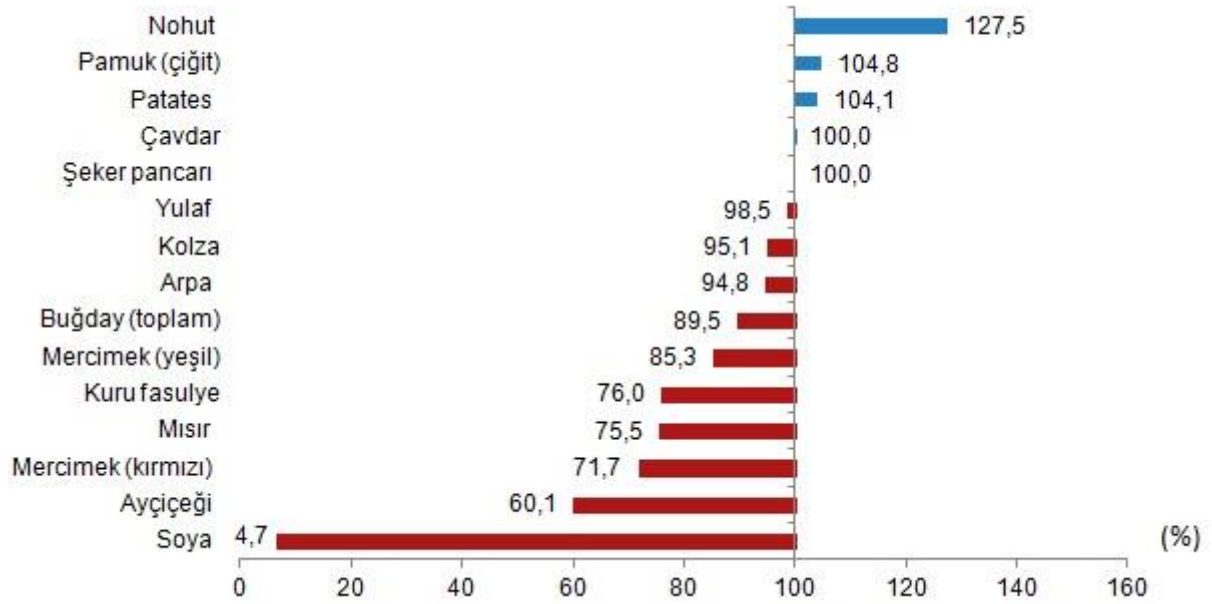
Yeterliliği düşük ürünler: Ceviz, muz, çay

TARIM ÜRÜNLERİNDEKİ YETERLİLİK

Yeterliliği yüksek ürünler: Havuç, kuru soğan, kabak, domates

Yeterliliği düşük ürünler: Kuru sarımsak, taze soğan

Yeterliliği yüksek ürünler: Nohut, pamuk, patates, çavdar

Yeterliliği düşük ürünler: Soya, ayçiçeği, kırmızı mercimek, mısır

BAŞLICA AFET TÜRLERİ (AFAD)

a) Jeolojik Afetler	b) Klimatik-Hidrolojik	c) Biyolojik Afetler	d) Sosyal Afetler	e) Teknolojik Afetler
• Deprem • Tsunami • Volkanik faaliyetler • Heyelan • Kaya düşmesi • Çamur akıntısı	• Sıcak hava • Soğuk hava • Kuraklık • Dolu • Hortum • Yıldırım • Kasırga • Aşırı yağış • Sel • Buzlanma • Çığ • Taşkınlar	• Erozyon • Orman yangınları • Böcek istilaları • Salgınlar	• Yangınlar • Savaşlar • Terör saldırıları • Göçler	• Maden kazaları • Biyolojik, nükleer, kimyasal silahların kullanımı • Nükleer santral kazaları • Sanayi kazaları • Ulaşım kazaları

Türkiye'nin Doğal Afet İstatistiği

Afetler	Afet sayısı	Afetzede sayısı	Ekonomik kayıp %
Heyelan	13494	59.345	21
Deprem	5318	158.241	55
Su baskını	4067	22.157	8
Kaya düşmesi	2956	19.422	7
Çoklu afetler	2024	12.210	4
Çığ	731	4.384	2
Diğer afetler	1175	9.237	3

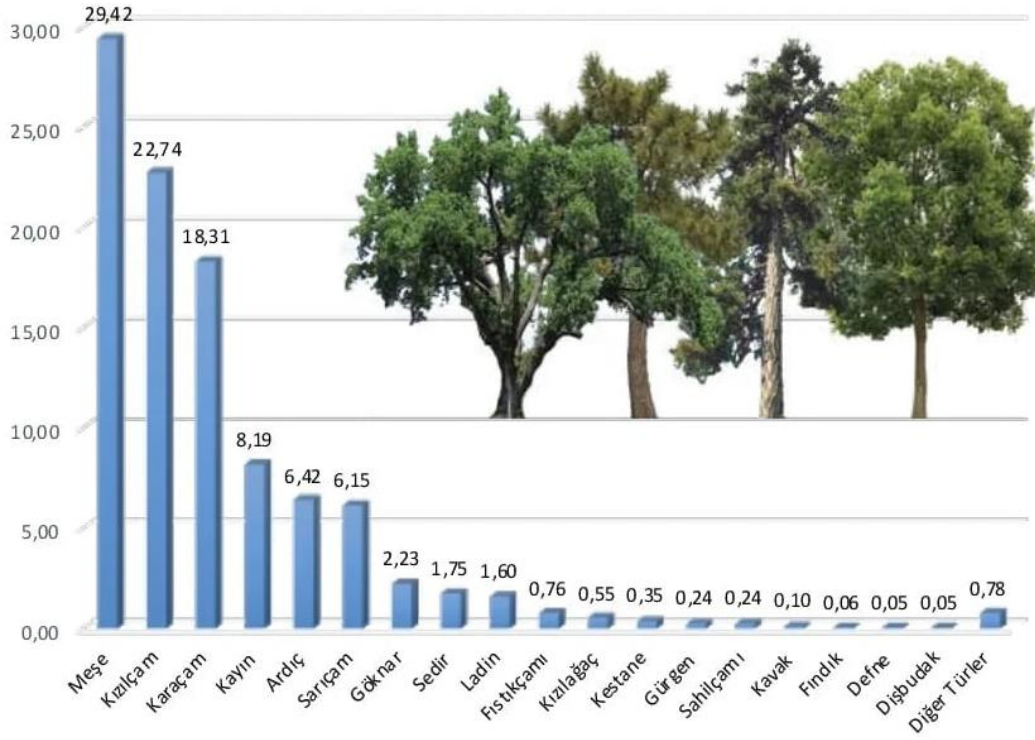
✓ 1950 yılından itibaren meydana gelen doğal afetleri oluşturur. Çoklu afet; bir yerleşim biriminde aynı anda meydana gelen birden fazla afet demektir.

Türkiye'nin Doğal Afet İstatistiği

- En fazla meydana gelen doğal afet=**Heyelan**
- En fazla can ve mal kaybı (Ekonomik kayıp) yaşatan=**Deprem**
- En fazla afetzede=**Deprem**

⚠ Aklınıza en fazla takılanı Türkiye'de hemen hemen her gün defalarca deprem meydana geliyor ama yine de afet sayısında heyelan ilk sırada!! **Peki, neden:** Her sarsıntı afet değildir! Afet olma kriteri; mutlaka can veya mal kaybı yaşatması gerekir! Depremle evlerin yıkılması, tarlaların sel sonucu zarar görmesi....vs

ORMANLAR

Ağaç Türü	Normal Kapalı (ha)	Boşluklu Kapalı (ha)	Toplam (ha)	%
Meşe	2.666.577	4.080.863	6.747.440	29,42
Kızılçam	3.407.368	1.807.924	5.215.292	22,74
Karaçam	2.830.566	1.369.057	4.199.623	18,31
Kayın	1.611.436	266.613	1.878.049	8,19
Ardıç	402.522	1.070.466	1.472.988	6,42
Sarıçam	890.238	519.939	1.410.177	6,15
Gökknar	393.504	118.199	511.703	2,23
Sedir	268.140	134.179	402.319	1,75
Ladin	273.032	92.813	365.845	1,60

✓ Türkiye'de en yaygın türleri sırasıyla **1. Meşe, 2. Kızılçam ve 3. Karaçam**'dir.

● Orman alanının en fazla olduğu il(hektar): **Antalya**

● Orman alan ve oranının en az olduğu il(hektar): **İğdır**

● Yüzölçümlerine göre **en fazla** orman oranı: **Karabük**

✓ Kişi başına en fazla ormanın düştüğü il **Tunceli**'dir.

✓ Kişi başına en az ormanın düştüğü il ise **İğdır**'dir.

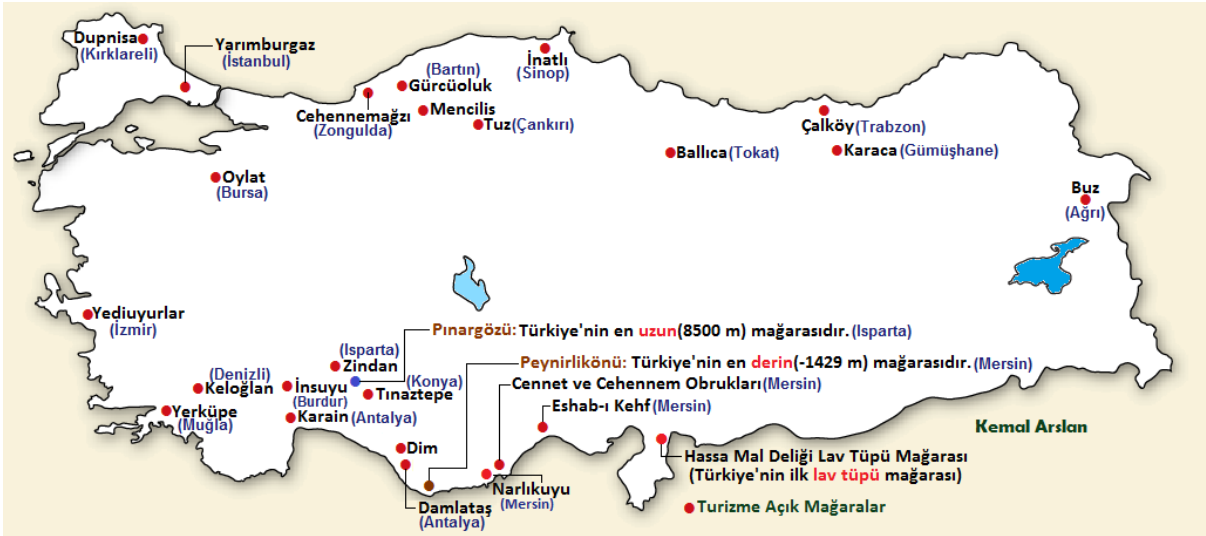
BAZI ÖZEL BİLGİLER

- ✓ Türkiye'nin **en küçük** ve ilk milli parkı "**Yozgat Çamlığı**" dır.
- ✓ Türkiye'nin **son** milli parkı "**Sarıçalı Dağı**" (Ankara) milli parkıdır.
- ✓ 2019 yılında milli park statüsünü kaybeden "**Göreme Vadisi**" Milli Parkıdır.
- ✓ Türkiye'nin ilk **tabiat anıtı** "**Samandere Şelalesi**" dir.
- ✓ Türkiye'nin ilk **tabiat parkı** "**Muğla- Ölüdeniz Tabiat Parkı**" dır.
- ✓ Türkiye'nin ilk Tabiat **koruma alanı** **Samsun-Hacı Osman Ormanı** alanıdır.
- ✓ Türkiye'nin ilk **Jeopark** alanı "**Kula Volkanik Jeopark**" alanıdır.
- ✓ En son **Ramsar** sözleşmesine dahil edilen yer "**Nemrut Kalderası**" dır.
- ✓ Türkiye'nin **ilk yavaş şehri** İzmir **Seferihisar**'dır.
- ✓ Türkiye'nin **son yavaş şehri** Erzincan-**Kemaliye**'dir. (2022 yılı)
- ✓ Türkiye **UNESCO** kalıcı listesine en son **Arslantepe** (Malatya) dahil olmuştur.

SANAYİDE İLKLER

- ✓ Türkiye'de ilk **silah** fabrikası 1932 yılında Kırıkkale'de kuruldu.
- ✓ Türkiye'de ilk **demir – çelik** fabrikası 1937 yılında Karabük'te faaliyete geçti.
- ✓ Türkiye'de ilk **kağıt** fabrikası 1936 yılında İzmit'te kuruldu.
- ✓ Türkiye'de ilk petrol rafinerisi 1955 yılında Batman'da kuruldu.
- ✓ İlk **şeker** fabrikaları Alpullu (26 Kasım 1926) ve Uşak (17 Aralık 1926)
- ✓ Türkiye'de ilk **ferro-krom** fabrikası 1962 yılında Antalya'da kurulmuştur.
- ✓ Türkiye'de ilk **Bakır** tesisleri ilk olarak 1939'da Elâzığ Maden'de kuruldu.
- ✓ Türkiye'de ilk **Alüminyum** tesisleri 1973 yılında Seydişehir'de kuruldu.
- ✓ Türkiye'de ilk **çimento** fabrikası 1910 yılında İzmit Darıca'da açıldı.

ÖNEMLİ MAĞARALAR

- Türkiye'nin en uzun mağarası **Pınargözü**'dür.
- Türkiye'nin en derin mağarası ise **Peynirlikönü**'dür.

CİTTASLOW

İtalyanca'da şehir anlamına gelen citta ile İngilizce' de yavaş anlamına gelen slow kelimelerinin bir araya gelmesi ile "Cittaslow" Sakinşehir ortaya çıkmıştır.

'Sakin Şehir' unvanı alabilmek bazı kriterler:

- ✓ Nüfusun 50.000'den az olması
- ✓ Geleneksel yapıların korunması
- ✓ Trafiğin azaltılması
- ✓ Yerel ürünlerin kullanılması
- ✓ Yenilenebilir enerji kullanılması
- ✓ Fastfood dükkânları yerine yerel yemekler
- ✓ Eski yapıların restore edilmesi
- ✓ Gürültü kirliliğinin engellenmesi
- ✓ Hava kalitesinin yükseltilmesi
- ✓ Organik ürün üretilmesi
- ✓ El sanatlarının korunması

- Türkiye'de **2022** yılı itibariyle 20 Yavaş Şehir bulunmaktadır.
- Türkiye' de **ilk** Yavaş kent **Seferihisar**'dır.
- **Taraklı** 2022'de bu şehirler ağından çıkarıldı!
- **Son** olarak **2022** yılında alınan şehir Erzincan-**Kemaliye**'dir.

RAMSAR SÖZLEŞMESİNDE YER ALAN SULAK ALANLAR

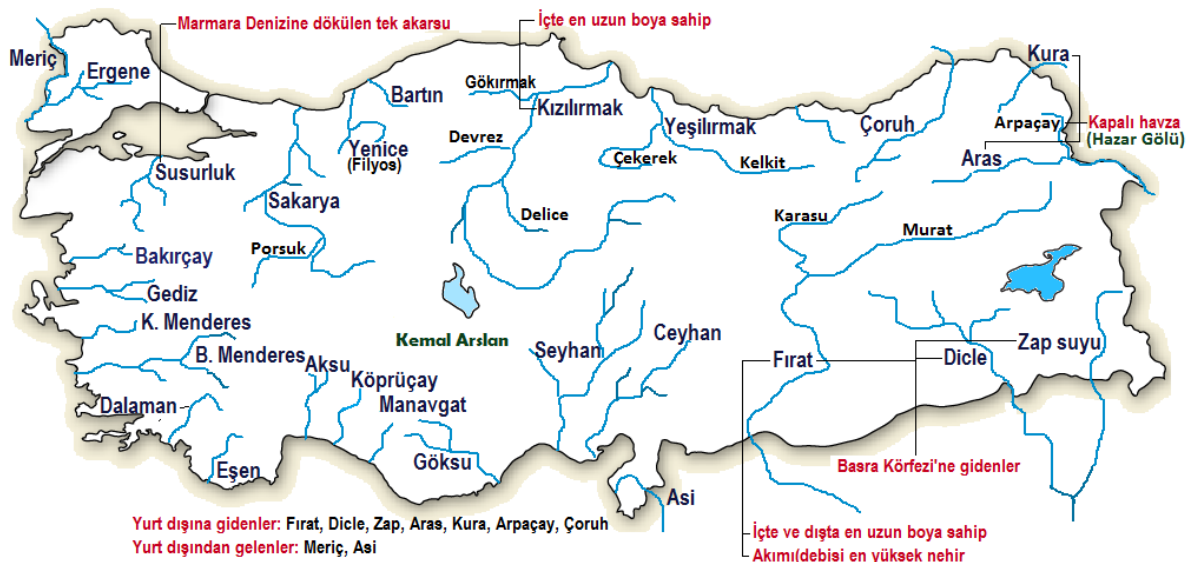
Ramsar, İran'da bir şehirdir. Sözleşme Ramsar'da imzalandığından bu adla anılır. Sulak alanların Dünya çapında korunması ve akılcı kullanılması için Ramsar (İran)'da 1971 yılında imzalanan Uluslararası Sulak Alanların Korunması Sözleşmesi kapsamında özel korumaya alınmış uluslararası öneme sahip bir çevre koruma alanıdır. Türkiye 1994 yılında bu sözleşmeyi imzalayarak taraf olmuştur.

Ramsar Alanı olarak ilan edilen 14 sulak alan;

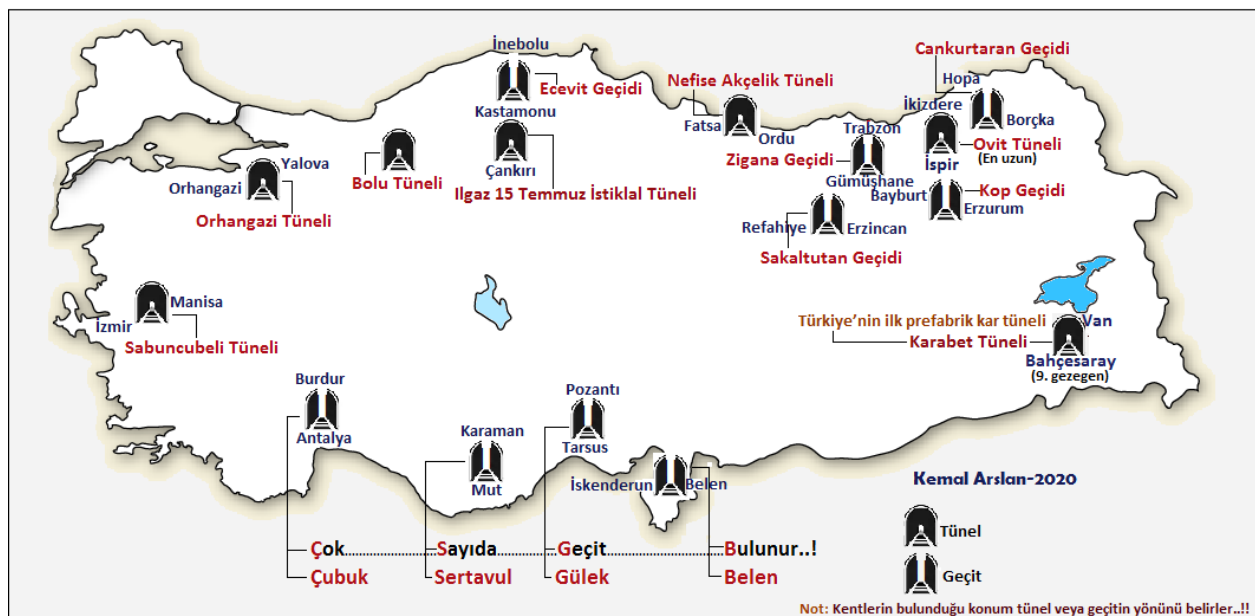
- ✓ Göksu Deltası (Mersin, 28. 05. 1994)
- ✓ Manyas Gölü (Balıkesir, 28. 05. 1994)
- ✓ Burdur Gölü (Burdur, 28. 05. 1994)
- ✓ Seyfe Gölü (Kırşehir, 28. 05. 1994)
- ✓ Sultan Sazlığı (Kayseri, 28. 05. 1994)
- ✓ Uluabat Gölü (Bursa, 15. 04. 1998)
- ✓ Gediz Deltası (İzmir, 15. 04. 1998)
- ✓ Kızılırmak Deltası (Samsun, 15. 04. 1998)
- ✓ Akyatan Lagünü (Adana, 15. 04. 1998)
- ✓ Yumurtalık Lagünü (Adana, 09. 02. 2005)
- ✓ Meke Maarı (Konya, 09. 02. 2005)
- ✓ Kızören Obruğu (Konya, 09. 02. 2005)
- ✓ Kuyucuk Gölü (Kars, 20. 06. 2009)
- ✓ **Nemrut Kalderası** (Bitlis, 31. 01. 2013)

● Ramsar'a **son** alınan yer ➡ **Nemrut Kalderası**

Sınır aşan, çizen nehirler👉

- ✓ **Meriç:** (Türkiye–Yunanistan)
- ✓ **Arpaçay:** (Türkiye-Ermenistan)
- ✓ **Asi:** (Türkiye-Suriye),
- ✓ **Hezil:** (Dicle kolu, Türkiye-Irak)
- ✓ **Mutlu Deresi:** (Türkiye-Bulgaristan)
- ✓ **Afrin Çayı:** (Türkiye-Suriye)
- ✓ **Aras Nehri:** (Türkiye-Azerbaycan–İran-Ermenistan)

- ✓ Türkiye'nin **ilk kar tüneli Karabet Tüneli**'dir. (2,3 km Van-Bahçesaray)
- ✓ **Faaliyetteki** en uzun karayolu tüneli **Ovit Tüneli** (14,3 km İkizdere- İspir)
- ✓ Yapım aşamasında **Yeni Zigana Dağı Tüneli** (14,4 km Trabzon-Gümüşhane)

1. TÜİK 2021 yılı verilerine göre aşağıdakilerden hangisi Türkiye nüfusuyla ilgili doğru bir bilgi değildir?

- B) Kentsel nüfus oranı %93'ten fazladır.
- C) Erkek nüfusu kadın nüfusundan daha fazladır.
- D) Yaşlı kadın nüfusu erkek nüfusundan fazladır.
- E) Genç nüfus miktarı azalırken yaşlı nüfus miktarı artmaktadır.

2. Yük Elleçleme: Limanlarda deniz yoluyla yapılan her türlü yükleme ve boşaltma işlemlerini ifade eder.

TÜİK 2021 yılı verilerine göre aşağıdaki limanların hangisi yük elleçleme de ilk sırada yer alır?

- A) Kocaeli
- B) İskenderun
- C) Tekirdağ
- D) Ambarlı
- E) Mersin

3. Türkiye'de elektrik üretiminde yerli kaynaklar arasında aşağıdakilerden hangisi ilk sırada yer alır?

- A) Doğal gaz
- B) Kömür
- C) Hidroelektrik
- D) Jeotermal
- E) Rüzgar

4. Manda;

- ✓ Sayıları 185 bin civarındır(az)
- ✓ Sulak alanları sever. Uzakdoğu Asya kökenli bir hayvandır.

Buna göre TÜİK 2021 yılı verilerine göre manda yetiştiriciliğinde aşağıdaki illerden hangisi ilk sırada yer alır?

- A) Bursa B) Samsun C) Konya
- D) Adana E) Diyarbakır

5. Türkiye, doğal gazda yüzde 95'ten fazla dışa bağımlıdır. O yüzden doğal gazın büyük bir kısmı ithalat yoluyla karşılanmaktadır. İthalatın %98'i dört ülkeden gerçekleşmektedir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi ithalatın yapıldığı dört ülkeden biri değildir?

- A) Cezayir B) Azerbaycan C) Irak
- D) İran E) Rusya

6. TÜİK 2021 yılı verilerine göre Türkiye'nin ihracatında ilk sırada yer alan ülke aşağıdakilerden hangisidir?

- A) ABD
- B) Almanya
- C) Çin
- D) Rusya
- E) İtalya

7. Türkiye Cumhuriyeti nüfus sayım tarihlerinde en düşük nüfus artış hızı aşağıdaki tarihlerin hangisinde kaydedilmiştir?

- A) 1927 B) 1945 C) 1960
D) 2000 E) 2020

8. İpek böcekçiliği;

- ☒ Dut yaprağı ile beslenir.
- ☒ Suni ipek üretiminden dolayı son yıllarda gerilemiştir.
- ☒ Kozabirlik tarafından desteklenir.

Buna göre TÜİK 2021 yılı verilerine göre ipek böceği yetiştiriciliğinde aşağıdaki illerden hangisi ilk sırada yer alır?

- A) Bursa
B) Van
C) Konya
D) Adana
E) Diyarbakır

9. Kerevit üretiminde aşağıdaki göllerden hangisi ilk sırada yer alır?

- A) Van Gölü
B) Burdur Gölü
C) Eğirdir Gölü
D) Beyşehir Gölü
E) İznik Gölü

10. Kruvaziyer Gemi; Gezi, eğlence ve spor amacıyla önceden belirlenmiş program ve rotada seyreden, deniz turizmi ticaretinde kullanılmaya uygun konaklama, yeme, içme, eğlence, dinlenme, spor etkinlikleri üniteleri bulunan, denize elverişli olan deniz turizmi aracını ifade eder.

TÜİK 2021 yılı verilerine göre aşağıdaki limanların hangisi kruvaziyer turizminde ilk sırada yer alır?

- A) Alanya B) Kuşadası C) Marmaris
D) İstanbul E) Bodrum

11. Aşağıdaki madenlerden hangisinin Türkiye'deki rezervi daha azdır?

- A) Dolomit B) Linyit C) Asfaltit
D) Kaya tuzu E) Mermer

12.

- ☒ Makilik çalılıklarla beslenir.
- ☒ Eti, sütü ve peyniri önemlidir.
- ☒ Eğimli arazileri sever.
- ☒ Ormanlara zarar verdiği

gerekçesiyle "keçi ıslah projesi" adı altında sınırlamalar getirildi!! Bu da kırdan kente göçe sebep oldu.

Buna göre TÜİK 2021 yılı verilerine göre kıl keçisi üretiminde aşağıdaki illerden hangisi ilk sırada yer alır?

- A) Mersin B) Van C) Konya
D) Adana E) Ordu

13. TÜİK 2021 yılı verilerine göre Türkiye'de nüfusun en az ikamet ettiği il aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ardahan
- B) Tunceli
- C) Bayburt
- D) Kilis
- E) Gümüşhane

14.

☒ Bozkır alanlarına paralel yetiştirilir.

☒ Karasal iklim alanı geniş olduğundan dolayı çok geniş bir alanda yetiştirilir.

☒ Genellikle mera hayvancılığı şeklinde yapılır.

Buna göre TÜİK 2021 yılı verilerine göre koyun yetiştiriciliğinde aşağıdaki illerden hangisi ilk sırada yer alır?

- A) Mersin
- B) Van
- C) Konya
- D) Adana
- E) Ordu

15. Aşağıdaki sulak alanlardan hangisi Ramsar Sözleşmesine alınan son yerdir?

- A) Kuyucuk Gölü
- B) Meke Maarı
- C) Nemrut Kalderası
- D) Akyatan Gölü
- E) Gediz Deltası

16. TÜİK 2021 yılı verilerine göre Türkiye'de ortalanca yaşın en yüksek olduğu il aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Şanlıurfa
- B) Tunceli
- C) Sinop
- D) Kilis
- E) Edirne

17. Konteyner Elleçleme, limanlarda deniz yoluyla yapılan her türlü konteyner yükleme ve boşaltma işlemlerini ifade eder.

TÜİK 2021 yılı verilerine göre aşağıdaki limanların hangisi konteyner elleçleme de ilk sırada yer alır?

- A) Kocaeli
- B) İskenderun
- C) Tekirdağ
- D) Ambarlı
- E) Mersin

18. TÜİK 2021 yılı verilerine göre Türkiye'nin ithalatında ilk sırada yer alan ülke aşağıdakilerden hangisidir?

- A) ABD
- B) Almanya
- C) Çin
- D) Rusya
- E) İtalya

19. Türkiye'nin dış ticaretinde en fazla kullanılan ulaşım türü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Demir yolu
- B) Kara yolu
- C) Deniz yolu
- D) Hava yolu
- E) Boru hatları

20. Türkiye petrol ihtiyacının büyük bir kısmı ithalat yoluyla karşılanmaktadır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi ithalatın yapıldığı önemli ülkelerden biri değildir?

- A) Gürcistan
- B) Azerbaycan
- C) Irak
- D) İran
- E) Rusya

21. Türkiye'de avlanan iç su ürün miktarında aşağıdaki illerin hangisi ilk sırada yer alır?

- A) Van
- B) Burdur
- C) Isparta
- D) Konya
- E) Muğla

22. 2021 Tük verilerine göre Türkiye elektrik üretiminde aşağıdakilerden hangisinin payı daha fazladır?

- A) Doğal gaz
- B) Kömür
- C) Hidroelektrik
- D) Jeotermal
- E) Rüzgar

23. Türkiye'de otoyolların bir kısmı devlet eliyle bir kısmı ise Yap İşlet Devret modeli ile yapılmaktadır.

Buna göre aşağıdaki illerin hangisinden otoyol geçmez?

- A) İzmir
- B) Balıkesir
- C) Afyon
- D) Kırşehir
- E) Şanlıurfa

24. TÜİK 2021 yılı verilerine göre ihracatı en fazla yapılan ürün grubu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Madencilik
- B) Ormancılık
- C) Balıkçılık
- D) İmalat
- E) Tarım

25. Kümes hayvancılığı,

✓ Büyük kentlerin çevresinde
gelişim gösterir. (Tüketiciler nüfusun
fazla olması)

✓ "Pazar" koşulları  ne çıkar!

✓ Yemle beslenme şeklinde dir.

**Buna göre T  K 2021 yılı verilerine
göre kümes hayvancılığında
aşağıdaki illerden hangisi ilk sırada
yer alır?**

- A) Balıkesir
- B) Manisa
- C) Konya
- D) Adana
- E) Bolu

**26. Türkiye'ye gelen turistlerin en
fazla kullandığı ulaşım türü
aşağıdakilerden hangisidir?**

- A) Demir yolu
- B) Kara yolu
- C) Deniz yolu
- D) Hava yolu
- E) Kruvaziyer

**27. T  K 2021 yılı verilerine göre
aşağıdaki ürünlerden hangisi
ihracatı en fazla yapılan ürünler
arasında yer almaz?**

- A) Demir  elik  r nleri
- B) Motorlu kara taşıtları
- C) Mineral yağılar ve yakıtlar
- D) Kazan ve makineler
- E) Kıymetli taşlar ve metaller

**28. Pamuk, öncelikle pamuk lifleri
 retimi için ikinci derecede
tohumlarından yağı elde etmek
 zere yetiştirilir. Pamuk yağı besin
olarak saf halde az kullanılmaktadır.
Genellikle diğ er yağılarla
karıştırılarak bitkisel yağıların
 retiminde kullanılır.**

**T  K 2021 yılı verilerine göre
pamuk üretiminde aşağıdaki
illerden hangisi ilk sırada yer alır?**

- A) Iğdır
- B) şanlıurfa
- C) Aydın
- D) Adana
- E) Gaziantep

**29. T  K 2021 yılı verilerine göre
arıcılıkta aşağıdaki illerden hangisi
ilk sırada yer alır?**

- A) Muğla
- B) Ordu
- C) Konya
- D) Adana
- E) Diyarbakır

**30. Son verilere göre Türkiye'de en
geniş alana yayılan orman türü
aşağıdakilerden hangisidir?**

- A) Kızılçam
- B) Karaçam
- C) Kayın
- D) Ardıç
- E) Meşe

Cevap Anahtarı

1.E	2.A	3.C	4.B	5.C	6.B	7.E	8.E	9.C	10.C	11.C	12.A
13.B	14.C	15.C	16.C	17.D	18.C	19.C	20.A	21.A	22.A		
23.C	24.D	25.B	26.D	27.C	28.B	29.D	30.E				

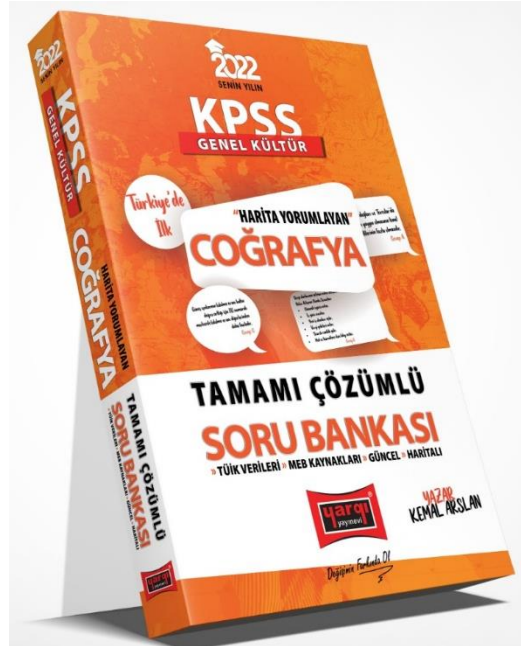
Çözmeden sınava girmemeniz gereken bir çalışma 😊

Haritalarla Coğrafya Soru Bankası (Tek ve sınırlı Baskı)

Milyonların girdiği kpss'de fark yaratmak adına hazırlanan bir çalışmadır. Diğer çalışmalardan farklı olarak haritalı soru sayısının fazla olması dolayısıyla hafıza yoluyla öğrenmeyi de artıracak soru sayısı fazladır. Ayrıca düz soru kalıpları yerine daha çok orijinal, farklı şekilde bakabilmeyi sağlayan, kazanımı olan sorulardan oluşmaktadır.

Bu çalışmanın hazırlanmasında;

- Haritalı soru mantığı
- Son TÜİK verileri
- ÖSYM'nin soru mantığı
- MEB kaynakları diikate alınmıştır.

- ✓ Kitap dizgide olup tahminen 15 gün sonra piyasada olur!
- ✓ Baskısı sınırlı sayıda olacak ve tekrar basılmayacak!